

Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımların Geliştirilmesi İçin Bir Model Önerisi: Sosyofest (Sosyal Bilimler Festivali)

Fatih KIRIŞIK¹ & Kübra ÖZTÜRK²

Özet

Türkiye’de sosyal bilimler alanındaki akademik destekler mühendislik ve tıp alanlarına göre oldukça sınırlı kalmaktadır. Bu durum sosyal bilimler alanının gelişmesinde ve sosyal bilimler alanındaki problemlerin çözümlenmesinde yetersizliklere yol açmaktadır. Bu sorunlar sosyal bilimler alanında diğer ülkelerin benimsediği yol, yöntem ve modellerin benimsenmesine neden olmaktadır. Başka ülkelerin benimsediği modellerin uygulanması ise Türkiye açısından uyarılma ve uyum problemlerine yol açmaktadır. Diğer taraftan bilim üreten değil, tüketen konumunda bulunmak sosyal bilimlerin yenilikçi boyutunu ikinci planda bırakmaktadır. Sosyal bilimler alanında Türkiye’nin kendi problemlerini ve dünyanın yaşadığı problemleri çözecek yenilikçi yaklaşımlar geliştirmesi son derece önemlidir. Akademik teşvik ve desteklerin sosyal bilimlere uyumlu hale getirilmesi, yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Diğer taraftan sosyal bilimler alanında yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesi için üniversitelerden başlayarak bütün eğitim kademelerindeki bilim insanı, öğretmen, öğrenci, mezun, kamu ya da özel sektör çalışanı gibi sahada uygulama alanında çalışan herkesin sürece katkı sunmasının sağlanması gelişmenin hızlı ve yaygın olması açısından gereklidir. Bunu sağlamak için de Türkiye’de geniş katılımlı, farklı kategorilerde yarışmalar yapılması ve bu yarışmaların kamu ve özel sektör tarafından da desteklenmesi sürece katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda kısaca Sosyofest olarak ifade edeceğimiz Sosyal Bilimler Festivali isimli bir kategorilere ayrılmış yarışma programının düzenlenmesi önerilmektedir. Bu öneri bir model haline getirilerek çalışma kapsamında sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilimler, Sosyofest, Yenilikçi Yaklaşımlar, Kamu Yönetimi, Özel Sektör.

A Model Proposal for the Development of Innovative Approaches in Social Sciences: Sosyofest (Social Sciences Festival)

Abstract

Academic support in the field of social sciences in Turkey remains quite limited compared to the fields of engineering and medicine. This situation leads to inadequacies in the development of the field of social sciences and in solving problems in the field of social sciences. These problems cause the adoption of the ways, methods and models adopted by other countries in the field of social sciences. The implementation of the models adopted by other countries leads to adaptation and adaptation problems for Turkey. On the other hand, being in the position of consuming, not producing, science leaves the innovative dimension of social sciences in the second place. In the field of social sciences, it is extremely important for Turkey to develop innovative approaches that will solve its own problems and the problems experienced by the world. Harmonizing academic incentives and supports to social sciences is of great importance in terms of developing innovative approaches. On the other hand, for the development of innovative approaches in the field of social

¹ Prof. Dr., Karabük Üniversitesi, İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ORCID ID: 0000-0002-9663-7502, atihkirisik@karabuk.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Gediz Meslek Yüksekokulu, ORCID ID: 0000-0001-7554-0202, kubra.ozturk@dpu.edu.tr

sciences at all levels of education from the University scientists, teachers, students, alumni, public or private sector, in areas such as the provision of everyone who works in the field of application development to contribute to the process are necessary to be rapid and widespread. In order to ensure this, the holding of competitions in different categories with wide participation in Turkey and the support of these competitions by the public and private sectors will contribute to the process. In this context, it is proposed to organize a competition program divided into categories called the Social Sciences Festival, which we will briefly refer to as Sosyofest. This proposal will be made into a model and presented within the scope of the study.

Keywords: Social Sciences, Sosyofest, Innovative Approaches, Public Administration, Private Sector

1. Giriş

İkinci Dünya Savaşından sonra, savaşı kazananların hakimiyetine dayanan yeni bir dünya sistemi oluşturulmuştur. Kurulan uluslararası örgütler ve uluslararası antlaşmalar ile dünya sistemi, kurallara ve uluslararası örgütlerin kontrolüne bırakılmıştır. Sayısal bilimlerde yaşanan gelişmelerle kazanılan savaş sonrası kurulan yenedünya sistemi, sosyal bilimlerdeki yenilikçi yaklaşımlarla inşa edilmiş ve sürekliliği sağlanmıştır. Bu bağlamda, sayısal bilimler güvenlik ve ekonomik gelişme için önemli bir rol üstlenirken, sosyal bilimler her alanda gelişme ve sorunların çözümü için vazgeçilemez bir görev üstlenmektedir. Batılı gelişmiş ülkelerin dünyayı yönetmek için sayısal bilimlerden çok sosyal bilimlere yöneldiği bilinmektedir. Ancak dünyanın geri kalanı için durum hiç de aynı değildir. Batılı gelişmiş ülkeler sosyal bilimlerde büyük atılımlar gerçekleştirirken, diğer ülkelerin çok büyük ölçüde sayısal bilimlere yöneldiği görülmektedir. Hatta bazı ülkeler özellikle Çin sayısal bilimlerin pek çok alanında Batılı gelişmiş ülkeleri geçmiş bulunmaktadır. Ancak bu gelişimine rağmen dünyada etkinliği orantısız olarak oldukça düşük kalmaktadır. Sosyal bilimler alanında gelişmesinin yeterli olmaması, sebeplerden biri olarak değerlendirilebilir. Güvenlik ve ekonomik gelişme açısından sayısal bilimlerin büyük etkinliğine rağmen, dünyada etkili olabilmek açısından sosyal bilimlere çok büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenlerle, Türkiye’de sosyal bilimlerin gelişiminin çok önemli olduğunun vurgulanması ve sosyal bilimlerdeki gelişim için büyük akademik potansiyelin harekete geçirilmesi gerekmektedir. Bu akademik potansiyelin harekete geçirilmesinde Sosyofest yarışmasının büyük katkılar sunacağı değerlendirilmektedir.

2. Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar

Sosyal bilimler, toplum olaylarını, insanın kültürel ve sosyal faaliyetlerini inceleyen bilimlerin ortak adıdır (TDK, 2022). İnsanların diğer insanlarla, çevresiyle, kurumlarla olan ilişkisini geçmişte olduğu gibi günümüzde de inceleyen pek çok disiplin bulunmaktadır. Söz konusu disiplinlerin tümü sosyal bilimler olarak adlandırılmaktadır (Dönmez, 2003: 31’den akt. Özmen, 2011: 1).

Sosyal bilimler, toplumsal gerçekliğin içerdiği olgu ve olayları (insanlar arasındaki ilişkileri, insanın toplumla, toplumsal kurumlarla ilişkilerini) inceleyen bilimlerin genel adıdır. İnsan davranışını toplumsal ve kültürel yönleriyle ele alan disiplin ya da bilim dalları olarak da tanımlanabilir (Esen, acikders.ankara.edu.tr).

Yenilikçilik (inovasyon-innovation) ise, yeni bir fikir veya yöntemin geliştirilmesi veya yeni fikirler veya yöntemlerin kullanılması (dictionary.cambridge.org, 2022), yenileştirmek, değiştirmek veya daha verimli süreçler, ürünler veya yollar yaratmak (Duyar, 2020) olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda yenilikçilik, bir sorunun çözümünü başarılı bir şekilde gerçekleştiren uygulanabilir yeni bir fikir veya yöntemin geliştirilmesi

veya bir alanda uygulanmakta olan bir model, fikir, yöntem ya da işleyişten daha iyisinin geliştirilmesi ya da daha önce bilinmeyen bir alanın, konunun, boyutun, farklılığın, yeniliğin bulunması olarak ifade edilebilir. Sosyal bilimlerde yenilikçi yaklaşımlar ise, yenilikçilik tanımında yer alan unsurların sosyal bilimlerde gerçekleştirilmesidir.

Sosyal ve beşeri bilimlerde yenilikçi yaklaşımların genel çerçevesi, TÜBİTAK tarafından belirtilmiştir (www.tubitak.gov.tr, 2022):

- Beşeri bilimlerin veri toplama ve analiz yoluyla durum tespiti çalışmalarının bulguları ile bulgular ışığında bilime yenilikçi katkılar yapacak yöntemler, yaklaşımlar ve yorumlar geliştirilmesi,

- Kamu politikalarının geliştirilmesi süreçlerinde bilimsel temellerin oluşturulması,

- Teknolojik ilerlemelerin toplumsal etkilerinin ortaya konulması amacıyla yapılandırılmış çıktı ve etki odaklı sosyal ve beşeri bilim araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenerek Türkiye’de toplumsal ve kamusal fayda sağlanmasıdır.

Sosyal ve beşeri bilimler toplumların gelişmesinde öncü bir rol oynamaktadır (www.milliyet.com.tr, 2022). Sosyal ve beşeri bilimler genellikle durağan bir yapıda ve gelişmeyen bir alan gibi düşünülmektedir. Oysaki, sosyal ve beşeri bilimler, toplumdaki, hayattaki her değişime karşı son derece duyarlıdır ve gelişime açıktır. Sayısal bilimlerin ülkelerin güvenliği ve ekonomik gelişme için son derece önemli iken, sosyal ve beşeri bilimler toplumun her alanda ihtiyaç duyduğu konu ve sorunlarla ilgilenen, hayatı ve toplumu yöneten ve yönlendiren bir rol üstlenmektedir.

3. Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar İçin Proje Modeli Önerisi: Sosyofest (Sosyal Bilimler Festivali)

Sosyal bilimlerin Türkiye’nin gelişmesi ve ilerlemesi için büyük öneme sahiptir. Sosyal bilimlerin gelişmesi ve ilerlemesi için yenilikçi bir yaklaşımla sosyal bilimlerle ilgili konu ve sorunlar hakkında modeller, öneriler, fikirler, yaklaşımlar, teoriler, kavramlar geliştirilmelidir. Bunun yapılabilmesi için Teknofest örnek modelinde olduğu gibi topluma yayılan geniş ve yaygın bir yarışma yapılmalıdır. Bu yarışma ile, Türkiye’nin sosyal bilimler alanında yaşadığı sorunlar ve ihtiyaç duyulan yenilikçi yaklaşımlar geliştirilmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda, sosyal bilimlerde yenilikçi yaklaşımlar için proje modeli önerisi geliştirilmiştir. Projenin adı, Sosyofest (Sosyal Bilimler Festivali)’dir.

Projenin amacı, Türkiye’nin, dost ülkelerin ve dünyanın sosyal bilimlerin uygulanması alanında yaşadığı sorunlara, uygulamaya yönelik yenilikçi çözümler üretmek ve sosyal bilimler alanında yenilikçi yaklaşımlar ve projeler geliştirmektir.

Ekonomik, toplumsal, siyasi, idari, akademik, eğitim, hukuk, gıda, sağlık gibi pek çok alanda sosyal bilimler kapsamında kabul edilmiş modeller, teoriler uygulama alanı bulmaktadır. Bu alanlarda çözülmemiş pek çok sorun bulunmakta bu sorunlara çözüm olarak önerilen yaklaşımlar yeterli olmamaktadır. Bu alanlarda sorunların çözümüne yönelik yenilikçi fikirlerin geliştirilmesine büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Diğer taraftan uygulamaya yönelik sorun çözücü yaklaşımlarla birlikte, yeni bir model geliştirilmesi soruna neden olan sistemi de bütünüyle yenileyip geliştirebilir. Bu iki perspektiften yenilikçi yaklaşımlara Türkiye’de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda, Sosyofest sosyal bilimler alanında uygulamaya yönelik yenilikçi yaklaşımların, yeni model önerilerinin geliştirilmesi amacıyla, Türkiye ve dost ülkeleri kapsayan, bütün dünyaya açılan bir fikir ve uygulama yarışması olarak önemli bir sosyal bilim devrimine yol açabilir.

Öncelikli olarak Türkiye ve dost ülkelerin ekonomik, toplumsal, siyasi, idari, akademik, eğitim, hukuk gibi sosyal bilimler sahasında uygulamada yaşadıkları sorunlara çözüm önerileri geliştirmek ve yenilikçi yaklaşımlar üretmek ana hedef olarak belirlenmiştir.

Proje kapsamında iş birliği yapılacak kuruluşlar, Cumhurbaşkanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, TÜBA, TÜBİTAK, Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu, Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu, Ekonomi Politikaları Kurulu, Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu, Hukuk Politikaları Kurulu, Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu, Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu, Sosyal Politikalar Kurulu, Yerel Yönetim Politikaları Kurulu, İnsan Kaynakları Ofisi, Dijital Dönüşüm Ofisi, Finans Ofisi, Yatırım Ofisi'dir.

Cumhurbaşkanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, TÜBA ve TÜBİTAK'ın Sosyofest'e sponsor olması planlanmaktadır. Projenin yarışma kategorileri ilkokul, ortaokul, lise, ön lisans-lisans-lisansüstü, mezun, kamu kurumları ve özel sektördür.

İlkokul Kategorisi; eğitim müfredatında yenilikçi modeller geliştirilmesi, eğitim yönetiminde yenilikçi modeller geliştirilmesi, eğitimde sorunlara çözüm yöntem ve modellerinin geliştirilmesi, eğitimde yenilikçi modeller geliştirilmesi ve sosyal bilimlerde yenilikçi modeller geliştirilmesidir.

Ortaokul Kategorisi; eğitim müfredatında yenilikçi modeller geliştirilmesi, eğitim yönetiminde yenilikçi modeller geliştirilmesi, eğitimde sorunlara çözüm yöntem ve modellerinin geliştirilmesi, eğitimde yenilikçi modeller geliştirilmesi ve sosyal bilimlerde yenilikçi modeller geliştirilmesidir.

Lise Kategorisi; eğitim müfredatında yenilikçi modeller geliştirilmesi, eğitim yönetiminde yenilikçi modeller geliştirilmesi, eğitimde sorunlara çözüm yöntem ve modellerinin geliştirilmesi, eğitimde yenilikçi modeller geliştirilmesi, sosyal bilimlerde yenilikçi modeller geliştirilmesi, tarım alanında yenilikçi modeller geliştirilmesi, hayvancılık alanında yenilikçi modeller geliştirilmesi, kültür alanında yenilikçi modeller geliştirilmesi ve turizm alanında yenilikçi modeller geliştirilmesidir.

Ön Lisans-Lisans-Lisansüstü Kategorisi; yükseköğretimde eğitimin geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, yükseköğretimde bilimsel gelişme sağlayacak yönetim modellerinin geliştirilmesi, ekonomik sorunlara çözüm önerileri ve ekonomide yenilikçi modeller geliştirilmesi, kamu yönetiminin geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, siyasal yapının geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, akademik yapının geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, eğitim sisteminin geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, hukuk sisteminin geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, tarım alanında yenilikçi modeller geliştirilmesi, hayvancılık alanında yenilikçi modeller geliştirilmesi, kültür alanında yenilikçi modeller geliştirilmesi ve turizm alanında yenilikçi modeller geliştirilmesidir.

Mezun Kategorisi; ekonomik sorunlara çözümüne yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi (enflasyon, faiz, kur, yerli üretim ve yerli tüketim, ihracat artışı ve ithalatın azaltılması), yeni ekonomik model tasarımı, kamu yönetiminin geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, siyasal yapının geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, akademik yapının geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, eğitim sisteminin geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, hukuk sisteminin geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, kamu insan kaynakları eğitimi ve geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, kamu yöneticilerinin yetiştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, tarım alanında yenilikçi modeller geliştirilmesi ve hayvancılık alanında yenilikçi modeller geliştirilmesidir.

Kamu Kurumları Kategorisi; kamu yönetimindeki sorunların çözümüne yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, kamu yönetiminin geliştirilmesine yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, kamu yönetiminde yenilikçi yaklaşımlar, üniversitelerde sorunların çözümüne yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, yeni örgütlenme modelleri geliştirmek, insan kaynaklarının yetiştirilmesi ve geliştirilmesinde yeni modeller geliştirilmesi ve kamu-özel sektör işbirliklerine yönelik yeni modeller geliştirilmesidir.

Özel Sektör Kategorisi; özel sektörde sorunların çözümüne yönelik yenilikçi modeller geliştirilmesi, özel sektörde yenilikçi yaklaşımlar/modeller, yenilikçi girişimcilik modelleri, gelecek bilim tasarımları yaparak geleceğin girişim modellerini üretmek ve kamu-özel sektör işbirliklerine yönelik yeni modeller geliştirilmesidir.

Yarışma kategorileri genel olarak belirlenmiş olup talebe ve ihtiyaca bağlı olarak yeni kategoriler oluşturulması söz konusu olabilecektir. Ayrıca kategorilerde belirtilen yarışma alanları da talebe ve ihtiyaca bağlı olarak artırılabilir, geliştirilebilir. Bu bağlamda Sosyofest, esnek bir bilimsel yarışma modeli olarak ihtiyaçlara ve değişimlere uyulanabilir bir nitelik taşımaktadır.

4.Sonuç

Sosyal bilimler bir ülkenin gelişimi için çok büyük bir rol üstlenmektedir. Ülkeler ve toplumların güvenliğinin sağlanmasında, ekonomik gelişmede sayısal bilimler çok büyük bir görev üstlenirken, güvenliği sağlanan ülkenin her alanda gelişmesi ve sorunlarını çözebilmesi için sosyal bilimlere her alanda büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Bu amaçla sosyal bilimler alanında yapılacak bilimsel çalışmalar son derece önemlidir. Ancak bilimsel çalışmaların durumu açıklama, bilineni tekrar etme, Batılı gelişmiş ülkelerdeki yayınlardan haberdar etme, üretilen kavramları kullanma gibi bilimsel açıdan önemli olan faaliyetlerinin yanı sıra sosyal bilimlerde yenilikçi yaklaşımları daha da artırması gereklidir. Elbette bu gelişmenin sağlanması kolay değildir. Sosyal bilimlerde yenilikçi yaklaşımları geliştirmek için iyi bir kamu politikası oluşturulmalı ve bu kamu politikası etkili ve kapsamlı bir şekilde uygulanmalıdır. Uygulanacak kamu politikasının önemli unsurlarından biri, sosyal bilimlerde yenilikçi yaklaşımların artmasını ve gelişmesini sağlamak için sosyal bilimler yarışması yapılması olacaktır. Bu sayede, toplumun her kesiminden yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesi ve rekabeti söz konusu olacaktır. Bu yarışma ile, sosyal bilimler alanında düşünen, sorgulayan, araştırmalar yapan bir bilimsel atmosfer oluşacaktır. Bu atmosfer, üniversiteler ve bilim insanları başta olmak üzere bütün ilgili kurumları harekete geçirecek ve işbirliği içinde birlikte çalışma zemini kazandıracaktır.

Kaynakça

- Özmen, C. (2011). Sosyal Bilimler Olarak Sosyal Bilgiler Yaklaşımının Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenlerinin Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-91. <https://dergipark.org.tr/en/download/issue-full-file/26444>
- Sosyal Bilimler Nedir?, Sosyal Bilimler Neden Önemlidir?, <https://www.milliyet.com.tr/egitim/sosyal-bilimler-nedir-sosyal-bilimler-neden-onemlidir-6446587>, (Erişim Tarihi: 10.12.2022).
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 13.12.2022).
- 3005 Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yenilikçi Çözümler Araştırma Projeleri Destek Programı, <https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/akademik/ulusal-destek->

SADAB

XII. ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR VE DAVRANIŐ BİLİMLERİ KONFERANSI
XII. INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL RESEARCH AND BEHAVIORAL SCIENCES

[programlari/icerik-3005-sosyal-ve-beseri-bilimlerde-yenilikci-cozumler-arastirma-projeleri-destek-programi](#), (09.10.2022).

Cambridge Dictionary, <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/innovation>, (Erişim Tarihi: 10.12.2022).

Duyar, M. (2020). Yenilik Nedir-Neden Herkes Bu Kavramı YanlıŐ Tanımlıyor?, <https://www.kisiselgelisim.com/yenilik-nedir-neden-herkes-bu-kavrami-yanlis-tanimliyor/>, (Erişim Tarihi: 10.12.2022).

Esen, Y. Sosyoloji\Toplumbilim. https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/67116/mod_resource/content/0/1.%20Sosyolojiye%20Giri%C5%9F.pdf, (Erişim Tarihi: 13.12.2022).